HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a opta)

19 mai 2010 *

În cauza T-21/05,

Chalkor AE Epexergasias Metallon, cu sediul în Atena (Grecia), reprezentată de domnul I. Forrester, QC, de A. Schulz și A. Komninos, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de domnii P. Oliver și S. Noë, în calitate de agenți,

pârâtă,

* Limba de procedură: engleza.

având ca obiect o cerere de anulare sau de reducere a amenzii aplicate reclamantei prin Decizia C(2004) 2826 a Comisiei din 3 septembrie 2004 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (Cazul COMP/E-1/38.069 – Tuburi sanitare din cupru),

TRIBUNALUL (Camera a opta),

compus din doamna E. Martins Ribeiro, domnii S. Papasavvas și N. Wahl (raportor), judecători,

grefier: doamna C. Kantza, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 6 noiembrie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 Chalkor AE Epexergasias Metallon (denumită în continuare „Chalkor" sau „reclamanta") este o societate de drept elen, cotată la Bursa din Atena (Grecia). Societatea Viohalco SA deține majoritatea absolută a acțiunilor reclamantei.

1. *Procedura administrativă*

2 În urma unor informații comunicate de Mueller Industries Inc. (denumită în continuare „Mueller") în ianuarie 2001, Comisia Comunităților Europene a efectuat, în martie 2001, verificări inopinate în incintele mai multor întreprinderi active în sectorul tuburilor din cupru, în temeiul articolului 14 din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81 CE] și [82 CE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3).

3 La 9 și la 10 aprilie 2001 au fost efectuate verificări suplimentare în incintele KME Germany AG (fostă KM Europa Metal AG), precum și ale Outokumpu Oyj și Luvata Oy (fostă Outokumpu Copper Products Oy) (denumite în continuare, împreună, „grupul Outokumpu"). La 9 aprilie 2001, Outokumpu a prezentat Comisiei o ofertă de cooperare în temeiul Comunicării Comisiei privind neaplicarea de amenzi sau reducerea cuantumului acestora în cauzele având ca obiect înțelegeri (JO 1996, C 207, p. 4, denumită în continuare „comunicarea privind cooperarea din 1996"), atât pentru tuburile industriale, cât și pentru tuburile sanitare. În urma unor verificări suplimentare, Comisia a scindat investigația privind tuburile din cupru în trei proceduri distincte, și anume cazul COMP/E-1/38.069 (Tuburi sanitare din cupru), cazul COMP/E-1/38.121 (Racorduri) și cazul COMP/E-1/38.240 (Tuburi industriale).

4 Prin scrisoarea din 30 mai 2001, grupul Outokumpu a transmis Comisiei un memoriu, însoțit de un număr de anexe, în care descria sectorul tuburilor din cupru și acordurile coluzive în legătură cu acesta.

5 La 5 iunie 2002, în cadrul cazului COMP/E-1/38.240 (Tuburi industriale), au avut loc întâlniri privind oferta de cooperare făcută de grupul Outokumpu, la inițiativa Comisiei, cu reprezentanți ai acestei întreprinderi. Aceasta din urmă a arătat de asemenea că era dispusă să permită Comisiei să chestioneze membrii personalului său implicați în acordurile vizate de cazul COMP/E-1/38.069 (Tuburi sanitare din cupru).

6 În iulie 2002, în cadrul cazului COMP/E-1/38.240 (Tuburi industriale), în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 17, Comisia, pe de o parte, a formulat solicitări de informații adresate Wieland-Werke AG (denumită în continuare „Wieland") și grupului KME [compus din KME Germany, KME France SAS (fostă Tréfimétaux SA) și KME Italy SpA (fostă Europa Metalli SpA)] și, pe de altă parte, a invitat grupul Outokumpu să îi comunice informații suplimentare. La 15 octombrie 2002, grupul KME a răspuns la solicitarea de informații menționată. Răspunsul său conținea atât o declarație, cât și o cerere prin care solicita să beneficieze de aplicarea comunicării privind cooperarea din 1996 în cadrul cazului COMP/E-1/38.069 (Tuburi sanitare din cupru). În plus, grupul KME a permis Comisiei să utilizeze toate informațiile furnizate în cadrul cazului COMP/E-1/38.240 (Tuburi industriale) în cazul COMP/E-1/38.069 (Tuburi sanitare din cupru).

7 La 23 ianuarie 2003, Wieland a comunicat Comisiei o declarație care cuprindea o cerere prin care solicita să beneficieze, în cadrul cazului COMP/E-1/38.069 (Tuburi sanitare din cupru), de aplicarea comunicării privind cooperarea din 1996.

8 În cadrul cazului COMP/E-1/38.069 (Tuburi sanitare din cupru), Comisia a adresat, la 3 martie 2003, solicitări de informații grupului Boliden [compus din Boliden AB, Outokumpu Copper Fabrication AB (fostă Boliden Fabrication AB) și Outokumpu Copper BCZ SA (fostă Boliden Cuivre & Zinc SA)], societății HME Nederland BV (denumită în continuare „HME") și societății Chalkor, iar la 20 martie 2003, grupului IMI [compus din IMI plc, din IMI Kynoch Ltd și din Yorkshire Copper Tube].

9 La 9 aprilie 2003, reprezentanții Chalkor au avut o întâlnire cu reprezentanții Comisiei și au solicitat, în cadrul cazului COMP/E-1/38.069 (Tuburi sanitare din cupru), aplicarea comunicării privind cooperarea din 1996.

10 La 29 august 2003, Comisia a adoptat, în cazul COMP/E-1/38.069 (Tuburi sanitare din cupru), o comunicare privind obiecțiunile adresată societăților în cauză. După ce respectivele societăți au avut acces la dosar, în format electronic, și după ce acestea au prezentat observații scrise, acestea au luat parte, cu excepția HME, la o ședință la 28 noiembrie 2003.

11 La 16 decembrie 2003, Comisia a adoptat Decizia C(2003) 4820 final privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (Cazul COMP/E-1/38.240 – Tuburi industriale), fiind publicat un rezumat al acesteia în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 28 aprilie 2004 (JO L 125, p. 50).

2. *Decizia atacată*

12 La 3 septembrie 2004, Comisia a adoptat Decizia C(2004) 2826 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (Cazul

COMP/E-1/38.069 – Tuburi sanitare din cupru) (denumită în continuare „decizia atacată”), fiind publicat un rezumat al acesteia în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 13 iulie 2006 (JO L 192, p. 21).

13 Decizia atacată cuprinde, printre altele, următoarele dispoziții:

„*Articolul 1*

Prin participarea, în perioadele menționate, la un ansamblu de acorduri și de practici concertate constând în stabilirea prețurilor și repartizarea pieței în sectorul tuburilor sanitare din cupru, următoarele întreprinderi au încălcat dispozițiile articolului 81 alineatul (1) [CE] și, de la 1 ianuarie 1994, pe cele ale articolului 53 alineatul (1) din Acordul privind SEE:

(a) Boliden […], în solidar cu [Outokumpu Copper Fabrication] și [Outokumpu Copper BCZ], de la 3 iunie 1988 la 22 martie 2001;

(b) [Outokumpu Copper Fabrication], în solidar cu Boliden […] și [Outokumpu Copper BCZ], de la 3 iunie 1988 la 22 martie 2001;

(c) [Outokumpu Copper BCZ], în solidar cu Boliden […] și [Outokumpu Copper Fabrication], de la 3 iunie 1988 la 22 martie 2001;

(d) Austria Buntmetall AG:

(i) în solidar cu Buntmetall Amstetten [GmbH], de la 29 august 1998 până la cel puțin 8 iulie 1999, și

(ii) în solidar cu [Wieland] și Buntmetall Amstetten […], de la 9 iulie 1999 la 22 martie 2001;

(e) Buntmetall Amstetten […]:

(i) în solidar cu Austria Buntmetall […], de la 29 august 1998 până la cel puțin 8 iulie 1999, și

(ii) în solidar cu [Wieland] și Austria Buntmetall […], de la 9 iulie 1999 la 22 martie 2001;

(f) [Chalkor], de la 29 august 1998 cel puțin până la începutul lunii septembrie 1999 cel puțin;

(g) [HME], de la 29 august 1998 cel puțin până la 22 martie 2001;

(h) IMI […], în solidar cu IMI Kynoch […] și Yorkshire Copper Tube […], de la 29 septembrie 1989 la 22 martie 2001;

(i) IMI Kynoch [...], în solidar cu IMI [...] și Yorkshire Copper Tube [...], de la 29 septembrie 1989 la 22 martie 2001;

(j) Yorkshire Copper Tube [...], în solidar cu IMI [...] și IMI Kynoch [...], de la 29 septembrie 1989 la 22 martie 2001;

(k) [KME Germany]:

(i) în mod individual, de la 3 iunie 1988 la 19 iunie 1995, și

(ii) în solidar cu [KME France] și [KME Italy], de la 20 iunie 1995 la 22 martie 2001;

(l) [KME Italy]:

(i) în solidar cu [KME France], de la 29 septembrie 1989 la 19 iunie 1995, și

(ii) în solidar cu [KME Germany] și [KME France], de la 20 iunie 1995 la 22 martie 2001;

(m) [KME France]:

(i) în solidar cu [KME Italy], de la 29 septembrie 1989 la 19 iunie 1995, și

(ii) în solidar cu [KME Germany] și [KME Italy], de la 20 iunie 1995 la 22 martie 2001;

[…]

(s) Outokumpu […], în solidar cu [Luvata], de la 29 septembrie 1989 la 22 martie 2001;

(t) [Luvata], în solidar cu Outokumpu […], de la 29 septembrie 1989 la 22 martie 2001;

(u) [Wieland]:

(i) în mod individual, de la 29 septembrie 1989 la 8 iulie 1999, și

(ii) în solidar cu Austria Buntmetall […] și Buntmetall Amstetten […], de la 9 iulie 1999 la 22 martie 2001.

Articolul 2

Pentru încălcările menționate la articolul 1 sunt aplicate următoarele amenzi:

(a) Boliden […], [Outokumpu Copper Fabrication] și [Outokumpu Copper BCZ], în solidar: 32,6 milioane de euro;

(b) Austria Buntmetall […] și Buntmetall Amstetten […], în solidar: 0,6695 milioane de euro;

(c) Austria Buntmetall […], Buntmetall Amstetten […] și [Wieland], în solidar: 2,43 milioane de euro;

(d) [Chalkor]: 9,16 milioane de euro;

(e) [HME]: 4,49 milioane de euro;

(f) IMI […], IMI Kynoch […] și Yorkshire Copper Tube […], în solidar: 44,98 milioane de euro;

(g) [KME Germany]: 17,96 milioane de euro;

(h) [KME Germany], [KME France] și [KME Italy], în solidar: 32,75 milioane de euro;

(i) [KME Italy] și [KME France], în solidar: 16,37 milioane de euro;

(j) Outokumpu […] și [Luvata], în solidar: 36,14 milioane de euro;

(k) [Wieland], în mod individual: 24,7416 milioane de euro.

[…]"

14 Comisia a considerat că întreprinderile în cauză participaseră la o încălcare (denumită în continuare „cartelul" sau „încălcarea în cauză") unică, continuă, complexă și, în cazul grupului Boliden, al grupului KME și al Wieland, multiformă. Comisia a precizat că acordurile naționale nu erau vizate, ca atare, prin decizia atacată [considerentele (2) și (106) ale deciziei atacate].

Produsele și piețele relevante

15 Sectorul în cauză, cel al fabricării de tuburi din cupru, cuprinde două grupe de produse, și anume, pe de o parte, tuburile industriale, care se împart în diferite subgrupe în funcție de utilizarea lor finală (aer condiționat și refrigerare, racorduri, boilere și boilere cu gaz, filtre de deshidratare și telecomunicații), și, pe de altă parte, tuburile sanitare, denumite și „tuburi de instalații", care sunt utilizate în construcții pentru instalațiile de apă, conductele de gaz și de păcură și sistemele de încălzire [considerentul (3) al deciziei atacate].

16 Comisia a considerat că în cazurile COMP/E-1/38.069 (Tuburi sanitare din cupru) și COMP/E-1/38.240 (Tuburi industriale) erau vizate două încălcări distincte. În această privință, Comisia s-a bazat în principal pe faptul că „sunt întreprinderi diferite (și membri diferiți ai personalului acestor întreprinderi) care erau implicate în acordurile privind tuburile sanitare, pe de o parte, și tuburile industriale, pe de altă parte, acorduri a căror organizare era de asemenea diferită". În plus, Comisia a considerat că sectorul tuburilor sanitare se distingea de cel al tuburilor industriale în ceea ce privește clientela vizată, utilizarea finală și caracteristicile tehnice ale produselor [considerentele (4) și (5) ale deciziei atacate].

17 În legătură cu tuburile sanitare din cupru, Comisia a afirmat în decizia atacată că acest grup de produse cuprindea două „subfamilii" de produse: tuburile sanitare din cupru simple, pe de o parte, și tuburile sanitare din cupru cu înveliș de protecție, pe de altă parte. Comisia a notat că „tuburile sanitare din cupru simple și tuburile sanitare din cupru cu înveliș de protecție nu sunt în mod obligatoriu interschimbabile și că acestea pot constitui piețe ale produselor distincte în lumina Comunicării Comisiei privind definirea pieței relevante în sensul dreptului comunitar al concurenței" (JO 1997, C 372, p. 5, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 60). Cu toate acestea, în scopul deciziei atacate, Comisia a apreciat că aceste două „subfamilii" de produse trebuiau să fie considerate drept „unul și același grup de produse […] întrucât sunt în esență aceleași întreprinderi (și aceiași membri ai personalului acestor întreprinderi) care au fost implicate în acordurile privind aceste două subfamilii de produse și că acordurile erau organizate în mod similar" [considerentele (13) și (459) ale deciziei atacate].

18 În decizia atacată, Comisia a indicat de asemenea că piața geografică relevantă era Spațiul Economic European (SEE). Aceasta a considerat că, în anul 2000, în SEE, valoarea pieței tuburilor sanitare din cupru simple era de aproximativ 970,1 milioane de euro și cea a pieței tuburilor sanitare din cupru cu înveliș de protecție era de 180,9 milioane de euro. Valoarea cumulată a acestor două piețe a fost evaluată, prin urmare,

la 1 151 de milioane de euro în 2000 în SEE [considerentele (17) și (23) ale deciziei atacate].

Componentele încălcării în cauză

19 Comisia a arătat că încălcarea în cauză s-a manifestat sub trei forme distincte, dar legate între ele [considerentele (458) și (459) ale deciziei atacate]. Prima parte a cartelului consta în acordurile încheiate între „producătorii SANCO". A doua parte a încălcării în cauză cuprindea acordurile încheiate între „producătorii WICU și Cuprotherm". În sfârșit, a treia parte a cartelului viza acordurile încheiate în cadrul unui grup mai larg de producători de tuburi sanitare din cupru simple și a fost denumită „acorduri europene extinse".

Acorduri între „producătorii SANCO"

20 SANCO este atât o marcă, cât și denumirea unui procedeu tehnic specific care servește la fabricarea tuburilor sanitare din cupru anticoroziune de calitate superioară. Tehnica a fost brevetată în 1980 de întreprinderea Usines à cuivre et à zinc. Grupul Boliden a fost titularul brevetului inițial al procedeului de fabricație până la expirarea acestuia în anul 2000, dar nu era titularul mărcii SANCO în toate țările europene. Concurentul său, grupul KME, a solicitat și a obținut înregistrarea mărcii SANCO sub propriul nume în mai multe țări europene. Ulterior, grupul KME a obținut brevet pentru un număr de îmbunătățiri în raport cu brevetul original și cele două concurente și-au

acordat licențe reciproce asupra brevetelor lor și a mărcilor lor respective. Începând din 1981, grupul KME și grupul Boliden au acordat Wieland o licență asupra mărcii și asupra brevetului [considerentele (115)-(118) ale deciziei atacate].

21 Comisia a considerat în decizia atacată că, începând din 1988, acordurile dintre „producătorii SANCO" mergeau dincolo de o simplă relație între „licențiatori" și „licențiați". Potrivit acesteia, existau între acești producători, respectiv grupul KME, grupul Boliden și Wieland, din iunie 1988 până la sfârșitul primului semestru al anului 1994, acorduri privind obiectivele de preț și procentele de reducere, precum și împărțirea vânzărilor și a cotelor de piață (denumite în continuare „acordurile SANCO"). Supravegherea punerii în aplicare a acestor acorduri se întemeia în principal pe comunicarea, între „producătorii SANCO", a cifrelor privind valoarea producției și a vânzărilor acestora [considerentele (125)-(146) și (456) ale deciziei atacate].

Acorduri între „producătorii WICU și Cuprotherm"

22 WICU și Cuprotherm sunt mărci ale unor tuburi sanitare din cupru cu înveliș de protecție care fac obiectul unor brevete.

23 Marca WICU și brevetele asupra acesteia aparțin grupului KME, care a acordat Wieland, printre altele, o licență asupra mărcii și asupra brevetului. Invers, marca Cuprotherm și brevetul asupra acesteia aparțin Wieland, care a acordat o licență asupra mărcii și asupra brevetului grupului KME [considerentul (121) al deciziei atacate].

24 Comisia a estimat, în decizia atacată, că acordurile încheiate între grupul KME și Wieland privind tuburile WICU și Cuprotherm depășeau o simplă relație între „licențiatori" și „licențiați". Grupul KME și Wieland ar fi întreținut contacte anticoncurențiale sub forma unui schimb de informații sensibile și a unei coordonări a volumelor și a prețurilor în legătură cu tuburile sanitare din cupru cu înveliș de protecție (denumite în continuare „acordurile WICU și Cuprotherm") [considerentul (149) al deciziei atacate].

Acorduri europene extinse

25 În decizia atacată, Comisia a amintit că, în paralel cu acordurile SANCO și cu acordurile WICU și Cuprotherm, încălcarea în cauză conținea o a treia parte, cuprinzând acorduri între membri ai unui grup mai întins de producători de tuburi sanitare din cupru simple [considerentele (102), (104), (105), (108)-(111), (147), (148), (461) și (462) ale deciziei atacate].

26 Numărul de participanți la acest grup mai întins era inițial de cinci, și anume grupul KME, Wieland, grupul Outokumpu, grupul IMI și Mueller (denumit în continuare „grupul de cinci"). În urma alăturării Chalkor, a HME, a grupului Boliden și a grupului Buntmetall (compus din Austria Buntmetall și din Buntmetall Amstetten), numărul de participanți la acest grup a ajuns la nouă (denumit în continuare „grupul de nouă") [considerentul (216) al deciziei atacate].

27 Potrivit Comisiei, acești nouă participanți au încercat să stabilizeze piața tuburilor sanitare din cupru simple bazându-se pe cotele de piață dintr-un an de referință pentru a prevedea un obiectiv pentru cotele de piață viitoare. Pe de altă parte, Comisia a considerat în decizia atacată că respectivii participanți se înțeleseseră cu privire la

schimburile de informații sensibile, împărțirea cotelor de piață, urmărirea volumelor vânzărilor, un mecanism de „lider de piață", precum și cu privire la o coordonare a prețurilor, cuprinzând bareme, aplicarea unor „linii de preț" și reduceri [considerentul (192) al deciziei atacate].

Durata și caracterul continuu al încălcării în cauză

28 Comisia a arătat în decizia atacată că încălcarea în cauză începuse la 3 iunie 1988 în ceea ce privește grupul KME și grupul Boliden, la 29 septembrie 1989 în ceea ce privește grupul IMI, grupul Outokumpu și Wieland, la 21 octombrie 1997 în ceea ce privește Mueller și, cel târziu, la 29 august 1998 în ceea ce privește Chalkor, grupul Buntmetall și HME. În legătură cu data la care a încetat încălcarea, Comisia a reținut data de 22 martie 2001, cu excepția Mueller și Chalkor, care, potrivit Comisiei, au încetat participarea la cartel la 8 ianuarie 2001 și în septembrie 1999 [considerentul (597) al deciziei atacate].

29 În ceea ce privește caracterul continuu al încălcării în cauză, în legătură cu grupul Boliden, cu grupul IMI, cu grupul KME, cu grupul Outokumpu și cu Wieland, Comisia a arătat în decizia atacată că, deși cartelul a cunoscut perioade de activitate mai puțin intensă între 1990 și decembrie 1992, pe de o parte, și între iulie 1994 și iulie 1997, pe de altă parte, activitatea de încălcare nu încetase totuși complet niciodată, astfel încât încălcarea în cauză constituia efectiv o încălcare unică neprescrisă [considerentele (466), (471), (476), (477) și (592) ale deciziei atacate].

30 În legătură cu HME, cu grupul Buntmetall și cu Chalkor, reiese din decizia atacată că nu a putut fi dovedită de către Comisie participarea acestora la cartel pentru perioada anterioară datei de 29 august 1998 [considerentele (592) și (597) ale deciziei atacate].

Determinarea cuantumului amenzilor

31 Prin decizia atacată, în temeiul articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167), precum și în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, Comisia a aplicat amenzi grupului Boliden, grupului Buntmetall, Chalkor, HME, grupului IMI, grupului KME, grupului Outokumpu și Wieland [considerentul (842) și articolul 2 din decizia atacată].

32 Cuantumurile amenzilor au fost stabilite de Comisie în funcție de gravitatea și de durata încălcării în cauză, cele două criterii menționate în mod explicit la articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003 și la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, care era, potrivit deciziei atacate, aplicabil la momentul încălcării în cauză [considerentele (601)-(603) ale deciziei atacate].

33 În scopul stabilirii cuantumului amenzii aplicate fiecărei întreprinderi, Comisia a aplicat metodologia definită în Liniile directoare privind metoda de stabilire a amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) [CO] (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69, denumite în continuare „liniile directoare"), chiar dacă nu s-a referit în mod sistematic la aceasta.

În decizia atacată, Comisia a apreciat de asemenea dacă și în ce măsură întreprinderile în cauză îndeplineau cerințele stabilite prin comunicarea privind cooperarea din 1996.

Cuantumul de plecare al amenzilor

— Gravitate

34 În ceea ce privește evaluarea gravității încălcării în cauză, Comisia a ținut cont de natura încălcării, de impactul său real asupra pieței, de întinderea pieței geografice în cauză și de mărimea pieței menționate [considerentele (605) și (678) ale deciziei atacate].

35 Comisia a susținut că practicile de împărțire a piețelor și de stabilire a prețurilor, precum cele din prezenta cauză, constituiau, prin chiar natura lor, o încălcare foarte gravă și a considerat că piața geografică afectată de cartel corespundea celei a teritoriului SEE. Comisia a ținut cont de asemenea de faptul că piața tuburilor sanitare din cupru constituia un sector industrial foarte important, a cărui valoare fusese estimată la 1 151 de milioane de euro în SEE în anul 2000, ultimul an complet al cartelului [considerentele (606) și (674)-(678) ale deciziei atacate].

36 În ceea ce privește impactul concret asupra pieței, Comisia a arătat că existau elemente de probă suficiente pentru a demonstra că, în general, cartelul produsese efecte pe

piața relevantă, în special cu privire la prețuri, chiar dacă era imposibil ca acestea să fie cuantificate în mod precis [considerentele (670) și (673) ale deciziei atacate]. În scopul acestei constatări, Comisia s-a întemeiat, printre altele, pe mai multe indicii. În primul rând, aceasta s-a bazat pe punerea în aplicare a înțelegerii, referindu-se la faptul că participanții schimbaseră informații cu privire la volumele vânzărilor și la nivelurile prețurilor [considerentele (629) și (630) ale deciziei atacate].

37 În al doilea rând, Comisia a luat în considerare împrejurarea că membrii cartelului dețineau o parte importantă, respectiv 84,6 %, din piață în SEE [considerentul (635) al deciziei atacate].

38 În al treilea rând, Comisia s-a întemeiat pe tabelele, memorandumurile și notele întocmite, în contextul reuniunilor cartelului, de membrii acestuia. Aceste documente ar demonstra că prețurile crescuseră în cursul anumitor perioade ale cartelului și că membrii cartelului realizaseră încasări suplimentare în raport cu perioadele anterioare. Unele dintre documentele menționate ar indica faptul că persoanele implicate în cartel considerau că acesta permisese întreprinderilor în cauză să își atingă obiectivele de preț. Comisia s-a întemeiat și pe declarațiile făcute de domnul M, fost director al uneia dintre societățile din grupul Boliden, precum și de Wieland, de grupul Boliden și de Mueller în cadrul cooperărilor lor respective [considerentele (637)-(654) ale deciziei atacate].

39 În fine, Comisia a constatat că respectivele cote de piață ale participanților la înțelegere rămăseseră relativ stabile pe toată durata cartelului, chiar dacă uneori clienții participanților s-au schimbat [considerentul (671) al deciziei atacate].

40 Comisia a concluzionat că întreprinderile vizate săvârșiseră o încălcare foarte gravă [considerentul (680) al deciziei atacate].

— Tratament diferențiat

41 Comisia a identificat în decizia atacată patru grupuri pe care le considera reprezentative pentru importanța relativă a întreprinderilor în încălcarea în cauză. Împărțirea membrilor cartelului în mai multe categorii efectuată de Comisie s-a întemeiat pe cotele de piață respective ale participanților la cartel pentru vânzările produselor în cauză în SEE în cursul anului 2000. În consecință, grupul KME a fost considerat ca fiind principalul actor pe piața în cauză și a fost clasificat în prima categorie. Grupurile Wieland (compus din Wieland și din grupul Buntmetall, asupra căruia Wieland a preluat controlul în iulie 1999), IMI și Outokumpu au fost considerate drept operatori de talie medie pe această piață și au fost plasate în cea de a doua categorie. Grupul Boliden a fost plasat în a treia categorie. În a patra categorie figurează HME și Chalkor [considerentele (681)-(692) ale deciziei atacate].

42 Cotele de piață au fost determinate în funcție de cifra de afaceri, realizată de fiecare autor al încălcării, provenind din vânzările de tuburi sanitare pe piața cumulată a tuburilor sanitare din cupru simple și a tuburilor sanitare din cupru cu înveliș de protecție. Prin urmare, cotele de piață ale întreprinderilor care nu vindeau tuburi WICU și Cuprotherm au fost calculate prin împărțirea cifrelor lor de afaceri pentru tuburile sanitare din cupru simple la mărimea cumulată a pieței tuburilor sanitare din cupru simple și cu înveliș de protecție [considerentele (683) și (692) ale deciziei atacate].

43 În consecință, Comisia a stabilit cuantumul de plecare al amenzilor la 70 de milioane de euro pentru grupul KME, la 23,8 milioane de euro pentru grupurile Wieland, IMI și Outokumpu, la 16,1 milioane de euro pentru grupul Boliden și la 9,8 milioane de euro pentru Chalkor și pentru HME [considerentul (693) al deciziei atacate].

44 Ținând cont de faptul că Wieland și grupul Buntmetall constituiau o singură întreprindere după luna iulie 1999 și că, până în iunie 1995, KME France și KME Italy constituiau împreună o întreprindere distinctă de KME Germany, cuantumul de plecare al amenzilor care le-au fost aplicate a fost stabilit în următorul mod: 35 de milioane de euro pentru grupul KME (KME Germany, KME France și KME Italy în solidar); 17,5 milioane de euro pentru KME Germany; 17,5 milioane de euro pentru KME Italy și KME France în solidar; 3,25 milioane de euro pentru grupul Wieland; 19,52 milioane de euro pentru Wieland și 1,03 milioane de euro pentru grupul Buntmetall [considerentele (694)-(696) ale deciziei atacate].

45 Pentru a ține cont de necesitatea de a fixa amenda la un nivel care să îi asigure un efect descurajator, Comisia a majorat cuantumul de plecare al amenzii aplicate grupului Outokumpu cu 50 %, ridicând astfel amenda la 35,7 milioane de euro, apreciind că cifra de afaceri mondială a acesteia, de peste 5 miliarde de euro, indica faptul că Outokumpu dispunea de o dimensiune și de o putere economică ce permiteau majorarea menționată [considerentul (703) al deciziei atacate].

Cuantumul de bază al amenzilor

46 Din decizia atacată rezultă că, în speță, Comisia a majorat cuantumurile de plecare ale amenzilor cu 10 % pentru fiecare an complet al încălcării și cu 5 % pentru orice

perioadă suplimentară egală sau mai mare de 6 luni, însă mai mică de 1 an. Astfel, aceasta a concluzionat că:

— întrucât grupul IMI a participat la cartel timp de 11 ani și 5 luni, trebuia să îi fie aplicată o majorare de 110 % din cuantumul de plecare al amenzii de 23,8 milioane de euro;

— întrucât grupul Outokumpu a participat la cartel timp de 11 ani și 5 luni, trebuia să îi fie aplicată o majorare de 110 % din cuantumul de plecare al amenzii, stabilit la 35,7 milioane de euro după majorarea sa în scopul descurajării;

— întrucât grupul Boliden a participat la cartel timp de 12 ani și 9 luni, trebuia să îi fie aplicată o majorare de 125 % din cuantumul de plecare al amenzii de 16,1 milioane de euro;

— întrucât Chalkor a participat la cartel timp de 12 luni, trebuia să îi fie aplicată o majorare de 10 % din cuantumul de plecare al amenzii de 9,8 milioane de euro;

— întrucât HME a participat la cartel timp de 2 ani și 6 luni, trebuia să îi fie aplicată o majorare de 25 % din cuantumul de plecare al amenzii de 9,8 milioane de euro;

— întrucât grupul KME a participat la cartel timp de 5 ani și 7 luni, trebuia să îi fie aplicată o majorare de 55 % din cuantumul de plecare al amenzii de 35 de milioane de euro;

— întrucât KME Germany a participat la cartel timp de 7 ani și 2 luni, trebuia să îi fie aplicată o majorare de 70 % din cuantumul de plecare al amenzii de 17,5 milioane de euro;

— întrucât KME France și KME Italy au participat la cartel timp de 5 ani și 10 luni, trebuia să le fie aplicată o majorare de 55 % din cuantumul de plecare al amenzii de 17,5 milioane de euro;

— întrucât Wieland a fost considerată, pe de o parte, responsabilă în mod individual pentru o perioadă de 9 ani și 9 luni și, pe de altă parte, responsabilă în solidar cu grupul Buntmetall pentru o perioadă suplimentară de 1 an și 8 luni, au fost aplicate o majorare de 95 % din cuantumul de plecare al amenzii de 19,52 milioane de euro, pentru care Wieland este singura responsabilă, și o majorare de 15 % din cuantumul de plecare al amenzii de 3,25 milioane de euro, pentru care Wieland și grupul Buntmetall răspund în solidar [considerentele (706)-(714) ale deciziei atacate].

47 Prin urmare, cuantumurile de bază ale amenzilor aplicate întreprinderilor în cauză au fost stabilite după cum urmează:

— grupul KME: 54,25 milioane de euro;

— KME Germany: 29,75 milioane de euro;

— KME France și KME Italy (în solidar): 27,13 milioane de euro;

— grupul Buntmetall: 1,03 milioane de euro;

— grupul Wieland: 3,74 milioane de euro;

— Wieland: 38,06 milioane de euro;

— grupul IMI: 49,98 milioane de euro;

— grupul Outokumpu: 74,97 milioane de euro;

— Chalkor: 10,78 milioane de euro;

— HME: 12,25 milioane de euro;

— grupul Boliden: 36,225 milioane de euro [considerentul (719) al deciziei atacate].

Circumstanțe agravante și atenuante

48 Cuantumul de bază al amenzii aplicate grupului Outokumpu a fost majorat cu 50 % pentru motivul că acesta era autorul unei încălcări repetate, întrucât fusese

destinatarul Deciziei 90/417/CECO a Comisiei din 18 iulie 1990 privind o procedură de aplicare a articolului 65 [CO] privind acordul și practicile concertate ale producătorilor europeni de produse plate din oțel inoxidabil laminate la rece (JO L 220, p. 28) [considerentele (720)-(726) ale deciziei atacate].

49 În ceea ce privește circumstanțele atenuante, Comisia a ținut cont de faptul că grupurile KME și Outokumpu îi furnizaseră informații, în cadrul cooperărilor lor respective, care nu se încadrau în comunicarea privind cooperarea din 1996.

50 Prin urmare, Comisia a redus cuantumul de bază al amenzii aplicate grupului Outokumpu cu 40,17 milioane de euro, ceea ce ar corespunde amenzii care i-ar fi fost aplicată pentru perioada de încălcare dintre septembrie 1989 și iulie 1997, a cărei stabilire fusese făcută posibilă de informațiile pe care acesta le furnizase Comisiei [considerentele (758) și (759) ale deciziei atacate].

51 În legătură cu grupul KME, cuantumul de bază al amenzii care i-a fost aplicată a fost redus cu 7,93 milioane de euro datorită cooperării sale, care îi permisese Comisiei să stabilească faptul că încălcarea în cauză cuprindea tuburile sanitare din cupru cu înveliș de protecție [considerentele (760) și (761) ale deciziei atacate].

Aplicarea comunicării privind cooperarea din 1996

52 Comisia a acordat, în temeiul punctului D din comunicarea privind cooperarea din 1996, o reducere a cuantumului amenzilor de 50 % grupului Outokumpu, de 35 %

grupului Wieland, de 15 % societății Chalkor, de 10 % grupului Boliden și grupului IMI și de 35 % grupului KME. HME nu a beneficiat de nicio reducere în temeiul acestei comunicări [considerentul (815) al deciziei atacate].

Cuantumul final al amenzilor

53 În conformitate cu articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și cu articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia a stabilit cuantumurile amenzilor pe care urmează să le aplice întreprinderilor destinatare ale deciziei atacate după cum urmează:

— grupul Boliden: 32,6 milioane de euro;

— grupul Buntmetall: 0,6695 milioane de euro;

— Chalkor: 9,16 milioane de euro;

— HME: 4,49 milioane de euro;

— grupul IMI: 44,98 milioane de euro;

— grupul KME: 32,75 milioane de euro;

— KME Germany: 17,96 milioane de euro;

— KME France și KME Italy (în solidar): 16,37 milioane de euro;

— grupul Outokumpu: 36,14 milioane de euro;

— grupul Wieland: 2,43 milioane de euro;

— Wieland: 24,7416 milioane de euro [considerentul (842) al deciziei atacate].

Procedura și concluziile părților

54 Prin cerere depusă la grefa Tribunalului la 21 ianuarie 2005, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

55 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a opta, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.

56 Reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea articolului 1 litera (f) și a articolului 2 litera (d) din decizia atacată în măsura în care prevăd că îi este aplicată o amendă;

— în subsidiar, reducerea cuantumului amenzii aplicate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

57 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

58 În susținerea acțiunii sale, reclamanta invocă șase motive, întemeiate pe neluarea în considerare a caracterului forțat al participării sale la cartel, pe stabilirea eronată a cuantumului de plecare al amenzii, pe o majorare eronată a cuantumului de plecare al amenzii din cauza duratei, pe o omisiune a luării în considerare a unor circumstanțe atenuante, pe o aplicare eronată a comunicării privind cooperarea din 1996 și, respectiv, pe cuantumul disproporționat al amenzii.

59 Înainte de a examina motivele invocate de reclamantă, trebuie amintit că din considerentele (601) și (842) ale deciziei atacate rezultă că amenzile impuse de Comisie pentru încălcare au fost impuse în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, precum și al articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003. În plus, în scopul calculării cuantumului amenzilor, Comisia a aplicat metodologia definită în liniile directoare și în comunicarea privind cooperarea din 1996 (a se vedea punctul 33 de mai sus).

60 Liniile directoare, deși nu pot fi calificate ca normă de drept, prevăd o normă de conduită care indică practica ce trebuie urmată și de la care Comisia nu se poate îndepărta, într-un caz particular, fără a oferi motive compatibile cu principiul egalității de tratament (a se vedea Hotărârea Curții din 18 mai 2006, Archer Daniels Midland și Archer Daniels Midland Ingredients/Comisia, C-397/03 P, Rec., p. I-4429, punctul 91 și jurisprudența citată).

61 Revine, așadar, Tribunalului obligația să verifice, în cadrul controlului legalității amenzilor aplicate prin decizia atacată, dacă puterea de apreciere a Comisiei a fost exercitată potrivit metodei prevăzute în liniile directoare și, în măsura în care ar constata îndepărtarea Comisiei de la acestea, să verifice dacă această îndepărtare este justificată și motivată corespunzător cerințelor legale. În această privință, trebuie subliniat că s-a confirmat de către Curte validitatea, pe de o parte, chiar a principiului liniilor directoare și, pe de altă parte, a metodei indicate în cuprinsul acestora (Hotărârea Curții din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, punctele 252-255, 266, 267, 312 și 313).

62 Autolimitarea puterii de apreciere a Comisiei ce rezultă din adoptarea liniilor directoare nu este astfel incompatibilă cu menținerea pentru Comisie a unei marje de apreciere semnificative. Liniile directoare cuprind diferite elemente de flexibilitate care permit Comisiei să își exercite puterea discreționară în conformitate cu dispozițiile Regulamentului nr. 17 și ale Regulamentului nr. 1/2003, astfel cum au fost interpretate de Curte (Hotărârea Dansk Rørindustri și alții/Comisia, punctul 61 de mai sus, punctul 267).

63 Prin urmare, în domeniile în care Comisia și-a păstrat o marjă de apreciere, de exemplu, în ceea ce privește nivelul majorării pentru durată, controlul legalității acestor aprecieri se limitează la absența unei erori vădite de apreciere (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 18 iulie 2005, Scandinavian Airlines System/Comisia, T-241/01, Rec., p. II-2917, punctele 64 și 79).

64 Marja de apreciere a Comisiei și limitările aduse acesteia nu aduc atingere, în principiu, exercitării de către instanța comunitară a competenței sale de fond (Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2004, JFE Engineering și alții/Comisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 și T-78/00, Rec., p. II-2501, punctul 538), care o abilitează să elimine, să reducă sau să majoreze cuantumul amenzii aplicate de Comisie (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 februarie 2007, Groupe Danone/Comisia, C-3/06 P, Rep., p. I-1331, punctele 60-62, și Hotărârea Tribunalului din 21 octombrie 2003, General Motors Nederland și Opel Nederland/Comisia, T-368/00, Rec., p. II-4491, punctul 181).

1. *Cu privire la motivul întemeiat pe neluarea în considerare a caracterului forțat al participării reclamantei la cartel*

Argumentele părților

65 Reclamanta susține, în principal, că participarea sa la cartel a fost inspirată în esență de teama de a suferi represalii din partea membrilor grupului de cinci și chiar a principalilor actori de pe piața relevantă. Reclamanta ar fi fost victima, iar nu instigatoarea sau membrul dominant al cartelului. În consecință, aceasta susține că, deși a încălcat articolul 81 CE, nu ar trebui să îi fie aplicată o amendă sau nu ar trebui să îi fie aplicată decât o amendă redusă, chiar simbolică.

66 În acest context, reclamanta face trimitere la mai multe decizii anterioare ale Comisiei în care întreprinderilor victime ale unei acțiuni coercitive exercitate cu scopul de a le face să participe sau de a continua să participe la un acord anticoncurențial nu le-ar fi fost aplicată nicio amendă sau ar fi fost sancționate cu amenzi ale căror cuantumuri ar fi fost reduse în mod substanțial.

67 În susținerea afirmației sale potrivit căreia ar fi suferit presiuni, reclamanta afirmă că, fiind o întreprindere de talie mică și relativ nouă pe piețele din Europa occidentală, avea nevoie să asiste din când în când la întâlniri industriale cu scopul de a colecta în mod licit informații privind piața tuburilor sanitare. Prin urmare, atunci când aceasta a decis să asiste la reuniunea din 28 august 1998, la care se referă Comisia în decizia atacată, ar fi făcut acest lucru cu convingerea că a fost invitată pentru a discuta „directiva europeană privind apa potabilă" și ar fi fost surprinsă de natura coluzivă a reuniunii. Astfel, în cursul acesteia, reclamanta ar fi fost victima unei acțiuni coercitive, care ar fi constrâns-o să asiste, în mod pasiv și subordonat, la șase reuniuni ulterioare.

68 În cadrul reuniunilor menționate, liderii de piață din fiecare dintre cele cinci țări în cauză, și anume Germania, Regatul Unit, Franța, Spania și Țările de Jos, ar fi propus obiective în materie de prețuri și de reduceri pentru lunile următoare. Cu toate acestea, reclamanta nu și-ar fi modificat politica în materie de prețuri și de vânzări pe cele cinci piețe occidentale, iar exporturile sale în aceste țări ar fi continuat chiar să crească.

69 Reclamanta face trimitere de asemenea la diferite documente care figurează în dosarul Comisiei, provenind în special de la grupul KME și de la Wieland. Aceasta susține că, având în vedere contextul de „conspirație" în care au fost redactate aceste documente, ele confirmă, în primul rând, că grupul de cinci urmărea să intimideze întreprinderile care refuzau să cedeze solicitărilor lor și, în al doilea rând, că amenințările

proferate în privința sa în cursul reuniunii din 28 august 1998 fuseseră planificate în prealabil și că aceasta avea dreptate să le considere credibile.

70 Comisia solicită respingerea prezentului motiv.

Aprecierea Tribunalului

71 Trebuie respinsă de la început trimiterea reclamantei la decizii anterioare ale Comisiei, din moment ce practica decizională anterioară a Comisiei nu servește drept cadru juridic pentru amenzile în materie de concurență (Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2003, Michelin/Comisia, T-203/01, Rec., p. II-4071, punctul 292).

72 Pe de altă parte, trebuie arătat că reiese din jurisprudență că presiunile exercitate de întreprinderi și care vizează să determine alte întreprinderi să participe la o încălcare a dreptului concurenței nu exonerează, oricare ar fi importanța lor, întreprinderea în cauză de răspunderea sa pentru încălcarea comisă, nu modifică cu nimic gravitatea înțelegerii și nu pot constitui o circumstanță atenuantă în ceea ce privește determinarea cuantumului amenzii, din moment ce întreprinderea în cauză ar fi putut să denunțe eventualele presiuni la autoritățile competente și să introducă la acestea o plângere (a se vedea în acest sens Hotărârea Dansk Rørindustri și alții/Comisia, punctul 61 de mai sus, punctele 369 și 370, Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, KE KELIT/Comisia, T-17/99, Rec., p. II-1647, punctul 50, și Hotărârea Tribunalului din 29 noiembrie 2005, Union Pigments/Comisia, T-62/02, Rec., p. II-5057, punctul 63).

73 Prin urmare, este necesar să se respingă prezentul motiv.

2. *Cu privire la motivul întemeiat pe stabilirea eronată a cuantumului de plecare al amenzii*

74 Prin acest motiv, reclamanta susține că, la stabilirea cuantumului de plecare al amenzii care i-a fost aplicată, Comisia a săvârșit o eroare de drept întrucât a omis să ia în considerare, pe de o parte, faptul că aceasta participase numai la a treia componentă a cartelului și, pe de altă parte, faptul că întinderea geografică a acordurilor la care participase era limitată la cinci țări.

Cu privire la participarea limitată a reclamantei la cartel

Argumentele părților

75 Reclamanta susține că tratamentul diferențiat aplicat de Comisie, care se bazează pe cotele de piață ale participanților la cartel, nu este suficient și încalcă principiul egalității de tratament, întrucât diferența dintre cotele de piață ale participanților nu reflectă participarea sa limitată la cartel.

76 Potrivit reclamantei, este cert că încălcarea pentru care aceasta este trasă la răspundere constă numai în participarea sa, în cadrul celei de a treia componente a cartelului, la cooperarea ilicită a grupului de nouă între august 1998 și aprilie 1999 în cadrul acordurilor europene extinse.

77 Aceasta susține că atât cooperarea observată în cadrul acordurilor SANCO și a acordurilor WICU și Cuprotherm, cât și cooperarea dintre membrii grupului de cinci erau mai intense decât cea dintre membrii grupului de nouă.

78 Reclamanta susține de asemenea că în mod neîntemeiat Comisia a concluzionat, în considerentul (690) al deciziei atacate, că participarea sa la înțelegere făcuse mai eficiente activitățile cartelului. În această privință, reclamanta arată că nu a aderat niciodată la cotele propuse în cadrul acordurilor europene extinse și că, dimpotrivă, vânzările sale către țările vizate de cartel au crescut în timpul participării sale.

79 Reclamanta concluzionează că ar trebui redus cuantumul de pornire al amenzii care i-a fost aplicată, pentru a ține cont de diferența de natură, de grad și de calitate a implicării sale în cartel în raport cu ceilalți participanți.

80 Comisia susține, la rândul său, că reiese din decizia atacată că a constatat o încălcare unică, ce cuprindea trei componente.

81 Aceasta susține că, pentru a stabili cuantumul de plecare al amenzii, nu era obligată să realizeze o distincție, pe de o parte, între reclamantă și întreprinderile care participaseră la acordurile SANCO și la acordurile WICU și Cuprotherm și, pe de altă parte, între membrii grupului de cinci și membrii grupului de nouă.

82 În primul rând, Comisia susține, în această privință, că participarea activă a reclamantei la cartel între 28 august 1998 și începutul lunii septembrie 1999 nu a fost diferită din punct de vedere calitativ sau cantitativ de cea a celorlalți făptuitori. Comisia

amintește de asemenea că faptul că anumite întreprinderi au participat mai mult timp decât altele la cartel nu modifică gravitatea încălcării lor. Participarea mai îndelungată s-ar reflecta în majorarea amenzii pentru durată.

83 În al doilea rând, Comisia amintește că, potrivit unei jurisprudențe constante, pentru a aprecia efectul real al încălcării săvârșite de fiecare dintre participanți, partea din cifra de afaceri ce provine din mărfurile care fac obiectul încălcării este de natură să dea o indicație justă a amplorii unei încălcări pe piața relevantă.

84 Împărțirea în diferite categorii bazate pe cifra de afaceri provenind din produse care au făcut obiectul unei practici restrictive ar conduce în mod necesar la cuantumuri de plecare ale amenzilor care sunt aproximativ aceleași pe punct procentual de cotă de piață. Acest lucru ar avea ca efect stabilirea cuantumului de plecare al unei amenzi aplicate unei întreprinderi care are o cotă de piață importantă la un nivel mai ridicat decât cel al unei amenzi aplicate unei întreprinderi care are o cotă de piață inferioară. Acesta este motivul pentru care cuantumul de plecare al amenzii aplicate grupului KME ar fi fost stabilit la 70 de milioane de euro, în timp ce cuantumul de plecare al amenzii aplicate Chalkor nu ar fi fost decât de 9,8 milioane de euro. Fără îndoială, această abordare nu ar încălca principiul egalității de tratament.

85 În al treilea rând, Comisia susține că este contrar jurisprudenței ca o întreprindere implicată în două sau în trei componente ale unui cartel să fie sancționată mai sever decât o altă întreprindere care are aceeași cotă de piață, dar care nu a luat parte decât la o singură componentă a acestui cartel (Hotărârea Curții din 7 iunie 1983, Musique Diffusion française și alții/Comisia, 100/80-103/80, Rec., p. 1825, punctul 121, și Hotărârea Curții din 17 decembrie 1998, Baustahlgewebe/Comisia, C-185/95 P, Rec., p. I-8417, punctul 91, Hotărârea Tribunalului din 11 martie 1999, British Steel/Comisia, T-151/94, Rec., p. II-629, punctul 643, și Hotărârea Tribunalului din 9 iulie 2003, Cheil Jedang/Comisia, T-220/00, Rec., p. II-2473, punctul 91).

86 În al patrulea rând, Comisia observă că nu există nicio dovadă că acordurile SANCO și acordurile WICU și Cuprotherm au determinat cooperări semnificativ mai strânse decât cooperarea care exista în cadrul acordurilor europene extinse. Prin urmare, nu ar exista niciun motiv pentru a considera primele două componente ale cartelului încălcări mai grave ale normelor de concurență decât cea de a treia componentă.

87 În al cincilea rând, Comisia consideră că nu exista niciun motiv pentru a diferenția, în cadrul acordurilor europene extinse, membrii grupului de cinci de ceilalți patru producători, și anume grupul Boliden, HME, grupul Buntmetall și Chalkor, întrucât participarea acestora din urmă era importantă pentru funcționarea cartelului și că aceștia profitaseră de cartel ca și ceilalți participanți în cursul perioadei cuprinse între 1998 și 2001.

88 În al șaselea rând, Comisia susține că participarea Chalkor a făcut mai eficiente activitățile cartelului. Simplul fapt că membrii grupului de cinci au invitat Chalkor și alte trei societăți să li se alăture ar demonstra că acestea erau importante pentru eficacitatea cartelului. Comisia arată că faptul că Chalkor și-a majorat vânzările în cursul participării sale la cartel nu dovedește că participarea sa la reuniunile cartelului nu a întărit acordurile ilicite. Creșterea vânzărilor s-ar putea explica printr-un efect sezonier sau prin faptul că Chalkor avusese mai puține scrupule în a-i înșela pe ceilalți făptuitori după un anumit timp.

89 În al șaptelea rând, Comisia susține că, deși constatase o cooperare mai intensă între anumiți destinatari ai deciziei atacate, această constatare ar fi determinat impunerea de amenzi mai ridicate acestor întreprinderi mai degrabă decât impunerea de amenzi mai puțin ridicate celorlalți destinatari. Prin urmare, Comisia susține că, dacă Tribunalul acceptă argumentele Chalkor cu privire la acest punct, ar trebui să aibă în vedere, în exercitarea competenței sale de fond, să majoreze cuantumul amenzilor

aplicate „producătorilor SANCO”, și anume grupul KME, Wieland și grupul Boliden, mai degrabă decât să reducă cuantumul amenzii aplicate Chalkor.

Aprecierea Tribunalului

90 În prealabil, trebuie amintite principiile deduse de jurisprudență în ceea ce privește răspunderea individuală care decurge dintr-o încălcare a articolului 81 alineatul (1) CE, cum ar fi un cartel.

91 În primul rând, în legătură cu răspunderea pentru încălcarea ca atare, reiese din jurisprudență că faptul că o întreprindere nu a participat direct la toate elementele constitutive ale unei înțelegeri globale nu o poate exonera de răspunderea pentru încălcarea articolului 81 alineatul (1) CE, dacă se stabilește că aceasta trebuia în mod necesar să știe, pe de o parte, că înțelegerea la care participa se înscria într-un plan global și, pe de altă parte, că acest plan global acoperea ansamblul elementelor constitutive ale înțelegerii (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Comisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Rec., p. I-4125, punctul 87, Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, Buchmann/Comisia, T-295/94, Rec., p. II-813, punctul 121, și Hotărârea din 8 iulie 2008, AC-Treuhand/Comisia, T-99/04, Rep., p. II-1501, punctele 130 și 131).

92 După ce a stabilit existența unui cartel și a identificat participanții la acesta, Comisia este obligată, pentru a aplica amenzi, să examineze gravitatea relativă a participării fiecăruia dintre aceștia. Acest lucru rezultă atât din jurisprudență (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 91 de mai sus, punctele 90 și 150, și Hotărârea Dansk Rørindustri și alții/Comisia, punctul 61 de mai sus, punctul 145, Hotărârea AC-Treuhand/Comisia, punctul 91 de mai sus, punctul 133), cât și din liniile directoare, care prevăd un tratament diferențiat în ceea ce privește cuantumul de plecare (cuantumul de plecare specific), precum și luarea în considerare a circumstanțelor agravante și atenuante care permit adaptarea cuantumului amenzii,

în special în funcție de rolul activ sau pasiv al întreprinderilor vizate în punerea în aplicare a încălcării.

93 Cu toate acestea, unei întreprinderi nu îi poate fi aplicată niciodată o amendă al cărei cuantum este calculat în funcție de o participare la o înțelegere pentru care aceasta nu este trasă la răspundere (Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, Sigma Tecnologie/Comisia, T-28/99, Rec., p. II-1845, punctele 79-82).

94 În lumina principiilor menționate mai sus trebuie să fie examinată critica reclamantei, potrivit căreia Comisia nu a luat în considerare participarea sa limitată la cartel.

95 În primul rând, trebuie examinată critica întemeiată pe neparticiparea reclamantei la acordurile SANCO și la acordurile WICU și Cuprotherm.

96 În acest context, trebuie amintit că este cert că reclamanta nu a participat decât la acordurile europene extinse și că este singura trasă la răspundere pentru participarea sa la această componentă a cartelului [considerentul (461) al deciziei atacate]. Cu toate acestea, Comisia nu a examinat problema dacă un făptuitor care participă la o singură componentă a unei înțelegeri săvârșește o încălcare mai puțin gravă, în sensul articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, decât un făptuitor care, în cadrul aceleiași înțelegeri, participă la toate componentele acesteia. În speță, această întrebare era cu atât mai importantă cu cât reclamanta nu a fost trasă la răspundere pentru celelalte două componente ale cartelului, și anume acordurile SANCO și acordurile WICU și Cuprotherm.

97 Astfel, Comisia a concluzionat în considerentul (689) al deciziei atacate că nu era necesar să opereze un tratament diferențiat între făptuitorii care participaseră numai la acordurile europene extinse și cei care au participat și la acordurile SANCO, din moment ce cooperarea în cadrul acordurilor SANCO nu fusese mult mai strânsă decât cea care exista în cadrul acordurilor europene extinse.

98 Trebuie să se constate că raționamentul Comisiei este eronat, întrucât o comparație între intensitatea diferitelor componente ale cartelului ar fi fost eventual pertinentă dacă reclamanta ar fi fost implicată în mai multe componente ale acestuia, ceea ce nu era cazul în speță.

99 Astfel, o întreprindere a cărei răspundere este stabilită în legătură cu mai multe componente ale unei înțelegeri contribuie mai mult la eficacitatea și la gravitatea acestei înțelegeri decât o întreprindere care este implicată numai într-o singură componentă a aceleiași înțelegeri. Prin urmare, prima întreprindere săvârșește o încălcare mai gravă decât cea săvârșită de a doua întreprindere.

100 În această privință, trebuie subliniat că, în temeiul principiului individualizării pedepselor și al caracterului personal al răspunderii, Comisia este obligată să ia în considerare, în cadrul aprecierii gravității relative a participării fiecărui făptuitor la o înțelegere, faptul că anumiți făptuitori, dacă este cazul, nu sunt trași la răspundere, în sensul Hotărârii Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 91 de mai sus (punctul 87), pentru ansamblul componentelor acestei înțelegeri.

101 În cadrul aplicării liniilor directoare, această apreciere trebuie să fie făcută în mod obligatoriu la momentul stabilirii cuantumului de plecare specific, întrucât luarea în considerare a circumstanțelor atenuante permite numai adaptarea cuantumului de bază al amenzii în funcție de modalitățile de punere în aplicare de către făptuitor a încălcării. Or, un făptuitor care nu este tras la răspundere pentru anumite componente

ale acestei înțelegeri nu poate să fi avut un rol în punerea în aplicare a componentelor respective. Încălcarea normelor dreptului concurenței este, din cauza întinderii limitate a încălcării reținute în privința sa, mai puțin gravă decât cea imputată făptuitorilor care au participat la ansamblul componentelor încălcării.

102 Argumentul Comisiei potrivit căruia toți membrii acordurilor europene extinse ar fi profitat de restrângerea concurenței pusă în aplicare de „producătorii SANCO" nu poate fi reținut, întrucât Comisia nu a tras la răspundere reclamanta pentru componenta încălcării în cauză privind acordurile SANCO. În această privință, trebuie de asemenea să se arate că impactul anticoncurențial al unei înțelegeri asupra prețurilor este prin natura sa susceptibil să profite tuturor furnizorilor prezenți pe piața relevantă, iar nu numai întreprinderilor membre ale respectivei înțelegeri.

103 În legătură cu hotărârile citate la punctul 85 de mai sus, invocate de Comisie în dublică, este suficient să se constate că acestea nu privesc problema dacă un făptuitor tras la răspundere pentru o singură componentă a unei înțelegeri săvârșește o încălcare mai puțin gravă decât un făptuitor care, în cadrul aceleiași înțelegeri, este tras la răspundere pentru ansamblul acestor componente.

104 Având în vedere cele precedente, trebuie să se concluzioneze că principiul egalității de tratament a fost încălcat de Comisie prin omiterea luării în considerare, la calcularea cuantumului amenzilor, a faptului că, spre deosebire de grupul KME, de Wieland și de grupul Boliden, reclamanta nu participase decât la o componentă a cartelului și prin faptul că a tratat, prin urmare, situații diferite în același mod, fără ca un astfel de tratament să fie justificat în mod obiectiv.

105 În ceea ce privește consecințele care trebuie deduse din această constatare, Comisia propune ca, în legătură cu acordurile SANCO, Tribunalul să majoreze cuantumurile

amenzilor aplicate „producătorilor SANCO”, iar nu să reducă amenda impusă reclamantei. Tribunalul consideră totuși, în exercitarea competenței sale de fond, că este adecvat cuantumul de plecare reținut de Comisie în raport cu gravitatea pe care o reprezenta ansamblul celor trei componente ale cartelului și că se impune reducerea cuantumului de plecare al amenzii aplicate Chalkor pentru a lua în considerare faptul că aceasta a fost trasă la răspundere de către Comisie numai pentru participarea sa la a treia componentă a cartelului.

106 Pe de altă parte, trebuie respinse argumentele Comisiei expuse la punctele 83 și 84 de mai sus în măsura în care pot fi înțelese ca susținând că neparticiparea reclamantei la acordurile SANCO a fost reflectată în mod suficient în cuantumul de plecare specific al amenzii care i-a fost aplicată. Acest argument se bazează pe premisa potrivit căreia cota de piață a Chalkor, care nu vindea tuburi SANCO, a fost calculată pe baza cumulului cifrei de afaceri a tuturor producătorilor de tuburi sanitare din cupru simple, inclusiv vânzările de tuburi SANCO.

107 Or, acordurile SANCO și acordurile europene extinse au vizat aceeași piață relevantă, și anume cea a tuburilor sanitare din cupru simple. Prin urmare, Comisia ar fi fost obligată, chiar și în absența acordurilor SANCO, să ia în considerare cifra de afaceri generată de vânzările de tuburi SANCO pentru a calcula cota de piață a reclamantei pe piața relevantă.

108 În schimb, în legătură cu acordurile WICU și Cuprotherm, situația este diferită. Aceste acorduri au vizat produse nesubstituibile tuburilor sanitare din cupru simple. Astfel, reiese din considerentul (459) al deciziei atacate că tuburile sanitare din cupru simple și tuburile sanitare din cupru cu înveliș de protecție constituie piețe relevante diferite.

109 Prin urmare, la calcularea cotei de piață a reclamantei, care era activă pe piața tuburilor sanitare din cupru simple, având în vedere cifra de afaceri realizată pe piața tuburilor sanitare din cupru simple și pe cea realizată pe piața tuburilor sanitare din cupru cu înveliș de protecție, reclamantei i-a fost atribuită efectiv o cotă de piață mai redusă și, prin urmare, un cuantum de plecare specific inferior celui care ar fi fost fixat în cazul în care cota sa de piață ar fi fost calculată luând în considerare numai cifra de afaceri realizată pe piața pe care aceasta a participat efectiv la cartel.

110 În al doilea rând, în legătură cu întrebarea dacă faptul că în cadrul grupului de cinci cooperarea a fost mai intensă decât cea care exista în cadrul grupului de nouă justifica un tratament diferențiat la nivelul amenzilor, trebuie arătate următoarele.

111 Grupul de cinci și grupul de nouă au operat amândouă în cadrul celei de a treia componente a cartelului, pentru care reclamanta este trasă la răspundere. În considerentul (690) al deciziei atacate, Comisia a constatat că faptul că reclamanta nu făcea parte din grupul de cinci se datora dimensiunii sale. Reclamanta nu a contestat această constatare.

112 Prin urmare, nu poate fi reproșat Comisiei că a concluzionat că gravitatea participării reclamantei la acordurile europene extinse a fost luată în considerare în mod adecvat prin repartizarea pe categorii a făptuitorilor pe care Comisia a efectuat-o pe baza cotelor de piață ale acestora.

113 Având în vedere toate cele ce precedă, se impune numai modificarea cuantumului amenzii aplicate reclamantei pentru a reflecta neparticiparea acesteia la acordurile SANCO. Efectele concrete ale acestei reformări vor fi precizate în continuare la punctele 183-186.

Cu privire la întinderea pieței geografice pe care reclamanta a participat la cartel

Argumentele părților

114 În esență, reclamanta contestă faptul că Comisia a reținut, luând cota sa de piață drept bază pentru tratamentul diferențiat, în afară de vânzările din Germania, din Franța, din Spania, din Regatul Unit și din Țările de Jos, vânzările din Grecia. Reclamanta susține că întinderea geografică a acordului la care a participat între august 1998 și septembrie 1999 era limitată la Germania, Franța, Spania, Regatul Unit și Țările de Jos. Ținând cont de vânzările din Grecia, Comisia ar fi majorat cota de piață a reclamantei de la 2,2 la 3,8 %, ceea ce ar corespunde unei creșteri cu 72 % a cuantumului de plecare al amenzii aplicate.

115 Potrivit reclamantei, faptul că a participat la cartel în urma amenințărilor privind piața elenă nu implică aspectul că Grecia făcea parte din teritoriul vizat de cartel. Astfel, în decizia atacată, Comisia ar confunda obiectul cartelului și mijloacele folosite în cadrul acestuia.

116 Afirmațiile Comisiei potrivit cărora reclamanta ar fi beneficiat de un acord tacit de neconcurență pe piețele de origine ale fiecărui participant la cartel nu ar fi susținute de elementele care figurează în dosar. Afirmațiile Comisiei ar fi de altfel contrazise de elemente de probă. În această privință, nimic nu ar indica faptul că, în afară de membrii grupului de cinci și de participanții la acordurile SANCO, ceilalți participanți la cartel s-au înțeles să limiteze sau și-au limitat vânzările în Grecia. În realitate, importurile concurenților reclamantei în Grecia ar fi crescut de la 3 263 de tone în 1997

la 3 548 de tone în 1999. În plus, exporturile reclamantelor către Franța, Germania, Regatul Unit și Spania ar fi crescut de la 4 135 de tone în al doilea semestru al anului 1998 la 5 201 tone în primul semestru al anului 1999, respectiv o creștere de 26 %.

117 Potrivit reclamantei, a pretinde că a aderat la o politică de neconcurență pe piețele de origine ale fiecărui participant la cartel, deși aceasta și-a majorat exporturile, ar fi lipsit de sens. Astfel, pe de o parte, reclamanta nu ar fi avut cunoștință de existența unui astfel de acord și, pe de altă parte, nu ar fi participat la cartel pentru a-și proteja piața națională, ci de teama represaliilor, și anume a dumpingului, realizate de grupul de cinci pe piața elenă.

118 Comisia solicită respingerea prezentului motiv.

Aprecierea Tribunalului

119 Trebuie amintit că, potrivit punctului 1 A din liniile directoare, Comisia putea să țină cont de întinderea pieței geografice relevante în scopul aprecierii gravității încălcării în cauză.

120 În speță, Comisia a concluzionat că teritoriul SEE constituia piața geografică relevantă afectată de cartel [considerentul (17) al deciziei atacate]. Aceasta concluzie nu a fost contestată de reclamantă. Reclamanta susține numai că încălcarea pentru care este trasă la răspundere nu ar acoperi decât Germania, Franța, Spania, Regatul Unit și Țările de Jos. Acest argument nu poate fi primit.

121 Astfel, piața geografică relevantă corespunzând teritoriului SEE, trebuie să se concluzioneze că, și dacă se presupune că piața elenă nu a fost vizată de încălcarea în cauză, Comisia a ținut cont în mod întemeiat, la stabilirea cuantumului amenzii reclamantei, de vânzările acesteia în Grecia.

122 Având în vedere considerațiile precedente, prezentul motiv trebuie respins.

3. *Cu privire la motivul întemeiat pe majorarea eronată a cuantumului de plecare al amenzii din cauza duratei cartelului*

123 Reclamanta afirmă că, întrucât participarea sa la înțelegere a durat mai puțin de 12 luni, Comisia a săvârșit o eroare vădită prin aplicarea la cuantumul de plecare al amenzii a unei majorări de 10 % pentru durată. În subsidiar, reclamanta susține că Comisia ar fi trebuit să îi aplice o majorare mai puțin importantă.

Cu privire la durata participării la cartel

Argumentele părților

124 Reclamanta afirmă că punctul de plecare al încălcării care îi este imputată ar trebui să fie data la care aceasta a participat pentru a doua oară la o reuniune coluzivă, respectiv 10 septembrie 1998, iar nu data la care aceasta a asistat pentru prima dată la o reuniune a cartelului, respectiv 28 sau 29 august 1998. Reclamanta susține că nu cunoștea obiectul real și natura coluzivă a reuniunii ținute în luna august 1998

până la momentul la care reprezentanții săi au participat la aceasta. Reclamanta afirmă de asemenea, referindu-se la o notă internă redactată de unul dintre angajații săi prezenți la aceasta reuniune, că nu a aderat la niciunul dintre comportamentele litigioase în cursul acestei reuniuni. Astfel, reprezentanții săi ar fi refuzat în mod explicit să dea curs invitațiilor care le erau adresate și ar fi indicat că trebuiau să consulte conducerea Chalkor.

125 În legătură cu data la care reclamanta și-a încetat participarea la cartel, aceasta susține că este vorba despre momentul în care a încetat să participe la activitățile cartelului, iar nu despre ziua în care ceilalți membri ai cartelului au luat la cunoștință retragerea sa din acesta. Reclamanta amintește că a încetat să participe la reuniunile cartelului în aprilie 1999, chiar dacă a continuat, până în august 1999, să comunice lunar date confidențiale concurenților săi, dintre care ultimele ar fi privit luna iulie 1999. Prin urmare, reclamanta susține că participarea sa la cartel a luat sfârșit în iulie 1999 sau în august 1999 cel târziu.

126 În consecință, reclamanta consideră că participarea sa la cartel a durat mai puțin de 12 luni și că, astfel cum ar rezulta din liniile directoare, nicio majorare a cuantumului de plecare al amenzii pentru durată nu ar trebui să îi fie aplicată.

127 Comisia solicită respingerea prezentului motiv.

Aprecierea Tribunalului

128 În prealabil, trebuie observat că, deși reclamanta a invocat prezentul motiv pentru a obține o reducere a cuantumului amenzii care i-a fost aplicată, aceasta contestă în realitate de asemenea legalitatea articolului 1 litera (f) din decizia atacată, potrivit

căruia încălcarea care îi este imputabilă a fost cuprinsă între cel târziu 29 august 1998 și începutul lunii septembrie 1999.

129 Trebuie de asemenea să se observe că articolul 81 alineatul (1) CE nu se aplică decât dacă există un concurs de voințe între cel puțin două părți, a căror formă de manifestare nu este importantă, cu condiția să constituie expresia lor fidelă (Hotărârea Tribunalului din 26 octombrie 2000, Bayer/Comisia, T-41/96, Rec., p. II-3383, punctul 69).

130 Pe de altă parte, reiese din jurisprudență că este suficient să se demonstreze de către Comisie că întreprinderea respectivă a participat la reuniuni între concurenți cu caracter vădit anticoncurențial pentru a dovedi corespunzător cerințelor legale participarea respectivei întreprinderi la înțelegere. Atunci când participarea la asemenea reuniuni a fost stabilită, întreprinderea în cauză are obligația să prezinte indicii de natură să demonstreze că participarea sa la acele reuniuni era lipsită de orice spirit anticoncurențial, dovedind astfel că le comunicase concurenților săi că participa la reuniuni având o optică diferită de a acestora (Hotărârea din 8 iulie 1999, Hüls/Comisia, C-199/92 P, Rec., p. I-4287, punctul 155).

131 În speță, s-a stabilit că, cel târziu la 29 august 1998, Chalkor a participat la o reuniune în cadrul cartelului și că a luat cunoștință, cel târziu în cursul acestei reuniuni, de caracterul său vădit anticoncurențial. Or, reclamanta nu a putut să demonstreze că indicase celorlalți participanți la această reuniune că participa cu o optică diferită de a lor și că se opunea ideii unei înțelegeri pe piața tuburilor sanitare din cupru.

132 Dimpotrivă, astfel cum susține Comisia, notele interne ale reclamantei indică mai degrabă că, în cursul acestei reuniuni, reprezentanții Chalkor s-au arătat preocupați de

cota care le fusese atribuită și nu s-au opus ideii unei înțelegeri [considerentul (326) al deciziei atacate]. Argumentul reclamantei potrivit căruia reprezentanții săi au indicat, în cadrul acestei reuniuni, că trebuiau să își consulte conducerea ar fi putut să fie pertinent dacă reclamanta s-ar fi abținut să participe la reuniunile coluzive ulterioare, ceea ce aceasta nu a făcut.

133 Având în vedere cele ce precedă, trebuie să se concluzioneze că nu a fost săvârșită o eroare de către Comisie atunci când a concluzionat că participarea reclamantei la cartel începuse cel târziu la 29 august 1998.

134 În ceea ce privește data la care reclamanta a încetat participarea la cartel, trebuie arătat că, în cadrul sistemului de schimburi de informații, care constituia unul dintre elementele constitutive ale cartelului [considerentele (450) și (486) ale deciziei atacate], părțile conveniseră să comunice lunar datele lor administratorului sistemului [considerentele (306) și (308) ale deciziei atacate].

135 Prin urmare, în lipsa unei încetări formale a participării sale la acest acord, trebuie să se constate că retragerea reclamantei din acordul menționat nu a devenit efectivă decât, cel mai devreme, la momentul la care aceasta a încălcat obligația sa lunară de a comunica informații sensibile, și anume în septembrie 1999.

136 Rezultă că nicio eroare nu a fost săvârșită de Comisie prin constatarea răspunderii reclamantei pentru participarea sa la cartel până la începutul lunii septembrie 1999. Prin urmare, motivul privind durata participării Chalkor la cartel trebuie să fie respins.

Cu privire la nivelul majorării

Argumentele părților

137 Reclamanta susține că, deși s-a dovedit că participarea sa a durat 12 luni, nivelul majorare a amenzii de 10 % pe an de încălcare ar fi disproporționat. În această privință, reclamanta susține că intensitatea participării sale la cartel s-a diminuat după luna aprilie 1999 și că ar fi trebuit majorat de către Comisie cuantumul de plecare al amenzii care i-a fost aplicată cu mai puțin de 10 % pentru a ține cont de această diminuare a intensității. În această privință, reclamanta face trimitere la mai multe decizii anterioare ale Comisiei.

138 Reclamanta susține de asemenea că se confirmă, prin compararea diferitelor majorări pentru durată aplicate destinatarilor deciziei atacate, faptul că majorarea care i-a fost aplicată era inechitabilă. În particular, grupului Outokumpu i-ar fi aplicată o majorare de 110 % din cuantumul de plecare al amenzii sale în temeiul unei participări de 11 ani și 5 luni, fapt prin care s-ar subînțelege că 5 luni nu ar fi fost luate în considerare. Or, această perioadă de 5 luni ar echivala aproape cu jumătate din durata participării reclamantei la cartel și în mod clar cu mai mult de jumătate din durata participării sale la reuniunile în litigiu. Aceeași ar fi situația și pentru grupul Boliden, cuantumul de plecare al amenzii care i-a fost aplicată făcând obiectul unei majorări de 125 % în temeiul unei participări de 12 ani și 9 luni. Cele 4 luni de participare care nu ar fi fost luate în considerare ar corespunde unei jumătăți din durata participării reclamantei la reuniunile în litigiu.

139 Comisia solicită respingerea motivului.

Aprecierea Tribunalului

140 În prealabil, trebuie arătat că deciziile anterioare ale Comisiei invocate de reclamantă nu sunt pertinente, din moment ce practica decizională anterioară a Comisiei nu servește drept cadru juridic pentru amenzile în materie de concurență (a se vedea punctul 71 de mai sus).

141 Trebuie de asemenea să se amintească faptul că o majorare a cuantumului de plecare al amenzii în funcție de durată nu se limitează doar la situația în care ar exista o relație directă între durată și un prejudiciu sporit cauzat obiectivelor urmărite de normele de concurență (a se vedea în acest sens Hotărârea Michelin/Comisia, punctul 71 de mai sus, punctul 278 și jurisprudența citată). Rezultă în plus din liniile directoare că Comisia nu a stabilit nicio suprapunere și nicio interdependență între aprecierea gravității și cea a duratei încălcării.

142 Dimpotrivă, în primul rând, rezultă din economia textului liniilor directoare că acestea prevăd aprecierea gravității încălcării ca atare în scopul determinării unui cuantum de plecare general al amenzii. În al doilea rând, gravitatea încălcării este analizată în raport cu caracteristicile întreprinderii vizate, în special cu dimensiunea și cu poziția acesteia pe piața relevantă, ceea ce poate conduce la ponderarea cuantumului de plecare, la clasificarea întreprinderilor pe categorii și la stabilirea unui cuantum de plecare specific. În al treilea rând, durata încălcării este luată în considerare pentru a stabili cuantumul de bază și, în al patrulea rând, liniile directoare prevăd luarea în considerare a circumstanțelor agravante și atenuante care permit adaptarea cuantumului amenzii, în special în funcție de rolul activ sau pasiv al întreprinderilor vizate în punerea în aplicare a încălcării.

143 Rezultă că simplul fapt al rezervării de către Comisie a posibilității de a majora amenda pentru fiecare an de încălcare, ajungându-se, în ceea ce privește încălcările de 12 luni sau mai mult, până la 10 % din cuantumul reținut pentru gravitatea încălcării, nu o obligă în niciun mod să stabilească acest nivel în funcție de intensitatea activităților înțelegerii sau de intensitatea efectelor acesteia, mai precis de gravitatea încălcării. Astfel, este de competența Comisiei să aleagă, în cadrul marjei sale largi de apreciere (a se vedea punctul 63 de mai sus), nivelul majorării pe care intenționează să o aplice pentru durata încălcării.

144 În speță, Comisia a constatat că reclamanta participase la încălcarea în cauză timp de 12 luni și, în consecință, a majorat cuantumul de plecare al amenzii care i-a fost aplicată cu 10 %. Procedând astfel, Comisia nu s-a îndepărtat de regulile pe care și le-a impus în liniile directoare.

145 La urma urmelor, abordarea Comisiei constând în majorarea cuantumului de plecare al amenzii cu 10 % pe an complet și de 5 % pentru toată perioada suplimentară egală sau mai mare de 6 luni (a se vedea punctul 46 de mai sus) nu dă naștere, în circumstanțele speței, unor disparități considerabile între făptuitori. Prin urmare, nu este necesar ca Tribunalul să substituie propria apreciere celei a Comisiei în ceea ce privește nivelul de majorare aplicat în temeiul duratei.

146 Rezultă din toate cele ce precedă că se impune respingerea acestui motiv în întregime.

4. *Cu privire la motivul întemeiat pe o omisiune eronată de a lua în considerare încetarea voluntară a participării reclamantei la cartel*

Argumentele părților

147 Reclamanta susține că ar fi trebuit să fie luat în considerare de către Comisie, în calitate de circumstanță atenuantă, faptul că ea s-a retras în mod voluntar de la reuniunile cartelului în 1999, înainte să înceapă investigația Comisiei. Reclamanta consideră că, dacă afirmația Comisiei potrivit căreia participarea sa a întărit activitățile cartelului este corectă, retragerea sa voluntară ar fi trebuit să slăbească activitățile cartelului.

148 Reclamanta notează că liniile directoare prevăd faptul că Comisia va reduce cuantumul amenzii aplicate unei întreprinderi atunci când aceasta încetează încălcarea de la primele intervenții ale Comisiei, în special de la vizitele de inspecție.

149 În schimb, retragerea dintr-o înțelegere înainte de începutul investigației Comisiei nu ar fi recunoscută drept o circumstanță atenuantă de liniile directoare. Reclamanta susține că ar fi ilogic, precum și o „justiție greșită" și o „politică greșită" să nu se acorde niciun beneficiu întreprinderilor care se retrag voluntar dintr-o înțelegere. Reclamanta concluzionează că încetarea voluntară a participării trebuie să fie considerată drept o circumstanță atenuantă în cadrul stabilirii cuantumului amenzii. Orice altă concluzie ar fi incompatibilă cu scopul politicii Comisiei în materia amenzilor, și anume descurajarea. Încetarea voluntară a unei încălcări nu ar necesita niciun element de descurajare.

150 Comisia solicită respingerea motivului.

Aprecierea Tribunalului

151 Este suficient să se constate că reiese din jurisprudență că nu există nicio obligație a Comisiei de a acorda, în cadrul puterii sale de apreciere, o reducere a amenzii pentru încetarea unei încălcări care s-a încheiat înainte de data primelor sale intervenții (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 2007, BASF și UCB/Comisia, T-101/05 și T-111/05, Rep., p. II-4949, punctul 128 și jurisprudența citată).

152 Pe de altă parte, faptul că Chalkor a încetat în mod voluntar încălcarea înainte de deschiderea investigației Comisiei a fost luat în considerare în mod suficient în calculul perioadei de încălcare reținute în privința sa, astfel încât aceasta nu poate invoca punctul 3 a treia liniuță din liniile directoare.

153 Prin urmare, prezentul motiv trebuie respins.

5. *Cu privire la motivul întemeiat pe o reducere insuficientă a cuantumului amenzii, având în vedere cooperarea reclamantei în temeiul comunicării privind cooperarea din 1996*

Argumentele părților

154 Reclamanta consideră că, având în vedere beneficiul adus de cooperarea sa derulării investigației, ar fi trebuit să beneficieze, în temeiul punctului D din comunicarea

privind cooperarea din 1996, de o reducere mai importantă a cuantumului amenzii sale decât cea obținută, și anume 15 %. Aceasta subliniază că ar fi putut alege să nu coopereze cu Comisia și să păstreze cea mai mare parte din probe în posesia sa.

155 În această privință, reclamanta susține, mai întâi, că a furnizat Comisiei în mod voluntar și prompt, în același stadiu al procedurii ca și grupul KME și Wieland, toate informațiile pertinente aflate în posesia sa, apoi, că informațiile pe care le-a furnizat sunt detaliate și că acestea au fost utile pentru investigația Comisiei și, în sfârșit, că din cauza participării sale limitate la cartel aceasta nu era în poziția să furnizeze aceeași cantitate de informații ca și cele furnizate de grupurile KME și Outokumpu sau de Wieland.

156 Reclamanta susține de asemenea că motivele pentru care grupurile Outokumpu și KME au obținut o reducere a cuantumului amenzilor care le-au fost aplicate mai importantă decât cea care i-a fost acordată sunt dificil de înțeles.

157 În susținerea afirmației sale potrivit căreia nivelul de reducere aplicat cuantumului amenzii care i-a fost aplicată nu era suficient, reclamanta face trimitere de asemenea la decizii anterioare ale Comisiei.

158 În sfârșit, reclamanta observă că atât grupul Boliden, cât și grupul IMI au obținut o reducere de 10 % întrucât nu au contestat faptele expuse în comunicarea privind obiecțiunile. Prin urmare, dat fiind faptul că aceeași este și situația sa, aceasta ar fi trebuit, în temeiul cooperării sale, să beneficieze de o reducere mai importantă decât cea efectiv obținută.

159 Comisia solicită respingerea motivului.

Aprecierea Tribunalului

160 Mai întâi, trebuie să se arate că trimiterile reclamantei la decizii anterioare ale Comisiei sunt lipsite de relevanță, întrucât practica decizională anterioară a Comisiei nu servește drept cadru juridic amenzilor în materie de concurență (a se vedea punctul 71 de mai sus).

161 În continuare, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, o reducere a amenzii pe baza cooperării în cadrul procedurii administrative este întemeiată pe considerația potrivit căreia o asemenea cooperare facilitează misiunea Comisiei de a constata o încălcare (Hotărârile Tribunalului din 14 mai 1998, BPB de Eendracht/Comisia, T-311/94, Rec., p. II-1129, punctul 325, și Finnboard/Comisia, T-338/94, Rec., p. II-1617, punctul 363).

162 În sfârșit, trebuie arătat că, în cadrul aprecierii cooperării membrilor unei înțelegeri, doar o eroare vădită de apreciere a Comisiei poate fi cenzurată, întrucât aceasta dispune de o largă marjă de apreciere pentru a evalua calitatea și utilitatea cooperării unei întreprinderi, în special în raport cu contribuțiile altor întreprinderi (Hotărârea Curții din 10 mai 2007, SGL Carbon/Comisia, C-328/05 P, Rep., p. I-3921, punctul 88). Totuși, Comisia nu poate, în cadrul acestei aprecieri, să încalce principiul egalității de tratament.

163 În speță, reiese din considerentele (803)-(807) ale deciziei atacate că valoarea cooperării reclamantei era considerată limitată de către Comisie, întrucât aceasta poseda deja, la momentul acestei cooperări, probe care stabileau existența încălcării în cauză.

164 Reclamanta nu a prezentat elemente susceptibile să infirme această concluzie. Aceasta a arătat numai că nu ar fi fost posibilă o cooperare mai extinsă din partea sa, întrucât participarea sa la cartel fusese foarte limitată, atât pe plan temporal, cât și pe plan material. Acest argument este totuși lipsit de temei, întrucât Comisia nu poate fi obligată, cu ocazia determinării nivelului reducerii în temeiul comunicării privind cooperarea din 1996, să ia în calcul alți factori decât utilitatea obiectivă pe care cooperarea unei întreprinderi a prezentat-o în scopul constatării unei încălcări.

165 Din cele precedente rezultă că nu se poate imputa Comisiei că a redus, pe de o parte, cu 15 % cuantumul amenzii aplicate Chalkor ținând seama de informațiile furnizate de aceasta și de necontestarea de către aceasta a faptelor constatate în comunicarea privind obiecțiunile și, pe de altă parte, că a redus cu 10 % amenda aplicată grupului Boliden și grupului IMI numai pentru motivul că acestea nu contestaseră faptele expuse în comunicarea menționată.

166 În ceea ce privește referirea la nivelurile de reducere a amenzilor aplicate grupului KME și Wieland, reclamanta admite că acestea avuseseră contribuții mai întinse decât ea însăși. În mod similar, este cert că cooperarea grupului Outokumpu era anterioară cu mai mult de un an celei a reclamantei. Prin urmare, nu este necesar să se examineze mai mult susținerea întemeiată pe o discriminare a reclamantei în raport cu aceste întreprinderi.

167 În sfârșit, afirmația reclamantei potrivit căreia nivelul reducerii care i-a fost acordată este insuficient întrucât aceasta ar fi putut să nu coopereze cu Comisia și să păstreze cea mai mare parte a probelor în posesia sa reprezintă de fapt o contestare implicită a concluziei cuprinse în considerentul (803) al deciziei atacate, potrivit căreia mare parte din informațiile furnizate de reclamantă Comisiei se încadra în obligația care îi revenea în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 17.

168 În acest context, trebuie să se arate că Tribunalul exercită un control deplin asupra problemei dacă cooperarea reclamantei depășește obligația care îi revine, în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 17 și al articolului 18 din Regulamentul nr. 1/2003, de a răspunde cererilor de informații ale Comisiei (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 14 decembrie 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich și alții/Comisia, T-259/02-T-264/02 și T-271/02, Rec., p. II-5169, punctul 531). Cu toate acestea, trebuie să se constate că reclamanta nu a precizat în înscrisurile sale care erau informațiile, dintre cele pe care le-a furnizat, pe care ar fi putut omite să le comunice Comisiei.

169 Având în vedere cele ce precedă, prezentul motiv trebuie respins în întregime.

6. *Cu privire la motivul întemeiat pe stabilirea unei amenzi disproporționate*

Argumentele părților

170 Reclamanta consideră cuantumul final al amenzii care i-a fost aplicată, stabilit la 9,16 milioane de euro, ca fiind disproporționat în raport cu amenzile aplicate altor întreprinderi destinatare ale deciziei atacate. În această privință, în primul rând, reclamanta amintește cazul HME, care era la acel moment de o dimensiune comparabilă cu a sa și a cărei participare la cartel a fost de o durată de două ori și jumătate mai mare. Or, cuantumul final al amenzii aplicate HME este de numai 4,49 milioane de euro.

171 În al doilea rând, reclamanta susține că amenda care i-a fost aplicată echivala cu a-i impune 760 000 de euro pe lună de participare la încălcare, în timp ce cuantumurile

amenzilor aplicate altor întreprinderi merg de la 210 000 la 440 000 de euro pe lună de participare la încălcare.

172 În al treilea rând, reclamanta susține că numărul de reuniuni coluzive la care a participat o întreprindere constituie o indicație a nivelului său de angajament într-un cartel. În această privință, reclamanta remarcă faptul că, pentru că a participat la șapte reuniuni, i-a fost aplicată o amendă de 1,83 milioane de euro pe reuniune, în timp ce societăților Wieland și KME, care au participat la cvasitotalitatea celor 120 de reuniuni ținute în cadrul cartelului, le-au fost aplicate o amendă în cuantum de 0,206 milioane de euro și, respectiv, de 0,56 milioane de euro pe reuniune.

173 În al patrulea rând, reclamanta susține că este singura mică întreprindere în măsură să concureze marii producători europeni. Potrivit acesteia, amenda care i-a fost aplicată pentru participarea sa pasivă la cartel este exagerat de ridicată și va avea un impact asupra capacităților sale concurențiale.

174 Comisia solicită respingerea motivului. Aceasta remarcă în special că cuantumul final al amenzii aplicate HME este rezultatul aplicării tacite a limitei de 10 % stabilite la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003.

Aprecierea Tribunalului

175 În primul rând, având în vedere explicația oferită de Comisie și necontestarea de către reclamantă, se impune respingerea motivului întemeiat pe diferența dintre cuantumul final al amenzii aplicate HME și cel stabilit pentru reclamantă.

176 În al doilea rând, chiar dacă se presupune că reclamanta poate invoca faptul că cuantumul amenzii care i-a fost aplicată este în măsură să reducă competitivitatea sa pentru a demonstra caracterul disproporționat al acesteia, trebuie să se constate că reclamanta nu a prezentat elemente concrete în această privință.

177 În rest, trebuie să se constate că celelalte argumente invocate de reclamantă în cadrul prezentului motiv vizează indirect să conteste sistemul de calcul al cuantumurilor amenzilor instituit prin liniile directoare.

178 Astfel, prin împărțirea cuantumurilor finale ale amenzilor la numărul de luni de participare la cartel sau la numărul de reuniuni la care au participat făptuitorii, reclamanta încearcă în realitate să conteste, din nou, stabilirea cuantumului amenzii în funcție de durata încălcării.

179 În acest context, trebuie să se constate că reiese din structura liniilor directoare că întreprinderilor care participă cel mai mult timp la o înțelegere le vor fi aplicate amenzile cele mai reduse, dacă cuantumurile sunt împărțite la numărul de luni de participare la cartel, din moment ce Comisia s-a limitat, în liniile directoare, să prevadă că cuantumul de plecare al amenzilor ar fi majorat cu maximum 10 % pe an de încălcare. Reclamanta nu poate invoca această autolimitare cu scopul de a obține o reducere a cuantumului amenzii care îi este aplicată.

180 Raționamentul enunțat la punctul 179 de mai sus este valabil de asemenea pentru argumentul reclamantei privind relația dintre cuantumul amenzii care i-a fost aplicată și numărul de reuniuni la care a participat aceasta, întrucât numărul de reuniuni la care a participat este legat de durata participării sale la cartel.

181 Având în vedere cele ce precedă, acest ultim motiv trebuie de asemenea să fie respins.

7. *Cu privire la determinarea cuantumului final al amenzii*

182 Astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 90-113 de mai sus, decizia atacată trebuie să fie modificată, întrucât Comisia, la stabilirea cuantumului amenzii, nu a ținut cont de faptul că reclamanta nu a participat la acordurile SANCO.

183 În rest, considerațiile Comisiei expuse în decizia atacată, precum și metoda de calcul al amenzilor aplicate în speță rămân neschimbate. Cuantumul final al amenzii este calculat, așadar, după cum urmează.

184 Cuantumul de plecare al amenzii aplicate reclamantei este redus cu 10 % pentru a ține cont de gravitatea mai puțin importantă a participării sale la cartel în raport cu cea a „producătorilor SANCO". Noul cuantum de plecare al amenzii aplicate reclamantelor este stabilit, așadar, la 8,82 milioane de euro.

185 Aplicarea majorării de 10 % pentru durată conduce la un cuantum de bază de 9,702 milioane de euro. Ținând cont de reducerea de 15 % acordată reclamantei de Comisie în temeiul punctului D din comunicarea privind cooperarea din 1996, cuantumul final al amenzii aplicate reclamantei se ridică, așadar, la 8,2467 milioane de euro.

Cu privire la cheltuielile de judecată

186 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Cu toate acestea, potrivit articolului 87 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul de procedură, pentru motive excepționale sau în cazul în care părțile cad în pretenții cu privire la unul sau la mai multe capete de cerere, Tribunalul poate să repartizeze cheltuielile de judecată sau poate decide ca fiecare parte să suporte propriile cheltuieli de judecată.

187 Având în vedere faptul că fiecare parte a căzut în pretenții în parte, trebuie să se decidă ca fiecare dintre părți să suporte propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a opta)

declară și hotărăște:

1) Stabilește cuantumul amenzii aplicate societății Chalkor AE Epexergasias Metallon la articolul 2 litera (d) din Decizia C(2004) 2826 a Comisiei din 3 septembrie 2004 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (Cazul COMP/E-1/38.069 – Tuburi sanitare din cupru) la 8,2467 milioane de euro.

2) Respinge acțiunea cu privire la restul motivelor.

3) Chalkor Epexergasias Metallon și Comisia Europeană suportă fiecare propriile cheltuieli de judecată.

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 19 mai 2010.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei ..... II - 1901

1. Procedura administrativă ..... II - 1902

2. Decizia atacată ..... II - 1904

Produsele și pieţele relevante ..... II - 1910

Componentele încălcării în cauză ..... II - 1912

Acorduri între „producătorii SANCO” ..... II - 1912

Acorduri între „producătorii WICU și Cuprotherm” ..... II - 1913

Acorduri europene extinse ..... II - 1914

Durata și caracterul continuu al încălcării în cauză ..... II - 1915

Determinarea cuantumului amenzilor ..... II - 1916

Cuantumul de plecare al amenzilor ..... II - 1917

— Gravitate ..... II - 1917

— Tratament diferenţiat ..... II - 1919

Cuantumul de bază al amenzilor ..... II - 1920

Circumstanţe agravante și atenuante ..... II - 1923

Aplicarea comunicării privind cooperarea din 1996 ..... II - 1924

Cuantumul final al amenzilor ..... II - 1925

Procedura și concluziile părţilor ..... II - 1926

În drept ..... II - 1927

1. Cu privire la motivul întemeiat pe neluarea în considerare a caracterului forţat al participării reclamantei la cartel ..... II - 1929

Argumentele părţilor ..... II - 1929

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1931

2. Cu privire la motivul întemeiat pe stabilirea eronată a cuantumului de plecare al amenzii ..... II - 1932

Cu privire la participarea limitată a reclamantei la cartel ..... II - 1932

Argumentele părților ..... II - 1932

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1936

Cu privire la întinderea pieței geografice pe care reclamanta a participat la cartel ..... II - 1942

Argumentele părților ..... II - 1942

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1943

3. Cu privire la motivul întemeiat pe majorarea eronată a cuantumului de plecare al amenzii din cauza duratei cartelului ..... II - 1944

Cu privire la durata participării la cartel ..... II - 1944

Argumentele părților ..... II - 1944

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1945

Cu privire la nivelul majorării ..... II - 1948

Argumentele părților ..... II - 1948

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1949

4. Cu privire la motivul întemeiat pe o omisiune eronată de a lua în considerare încetarea voluntară a participării reclamantei la cartel ..... II - 1951

Argumentele părților ..... II - 1951

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1952

5. Cu privire la motivul întemeiat pe o reducere insuficientă a cuantumului amenzii, având în vedere cooperarea reclamantei în temeiul comunicării privind cooperarea din 1996 ..... II - 1952

Argumentele părților ..... II - 1952

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1954

6. Cu privire la motivul întemeiat pe stabilirea unei amenzi disproporționate ..... II - 1956

Argumentele părților ..... II - 1956

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1957

7. Cu privire la determinarea cuantumului final al amenzii ..... II - 1959

Cu privire la cheltuielile de judecată ..... II - 1960